

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לג.

עין משפט נר מצוה

(א) [לקמן לה. ג] חולין פו. ע"ז מז. א) לפיל יא: [יש] ובתוס' שם ד"ה דברי ר"ש בן יהודה. ד) [ל' ברין]. ה) [לעיל ל: ושם נמקנ]. ו) [לעיל יא: ושם נמקנ]. ז) [שם]. ח) מנחות כ. לעיל יא: [לעיל לה: מוספתא פ"ב ה"א]. ט) מנחות כ. לעיל יא: [ל' לקמן לה:]. י) [שם]. כ) [שם]. כ"א) [שם]. כ"ב) [שם]. כ"ג) [שם]. כ"ד) [שם]. כ"ה) [שם]. כ"ו) [שם]. כ"ז) [שם]. כ"ח) [שם]. כ"ט) [שם]. ל) [שם].

אסא מנראה. גדל על המיר של סדה וממוך שיש לו מקום פנוי הוא משבח ומללית. ליטנה אחרינה אסא מנראה הדם מנרי: **שלשה בדי עלין לחין.** שלשה בדין וכלל כל וכל שלשה עלין לחין דבצליר משלשה עלין לא הוי עצות: **ונראה כל אחד.** שיהו עלין

באסא מנראה דקיימי שבעה שבעה בחד קינא דכי נתרי ארבעה פשו להו תלתא אמר אב"י ש"מ האי אסא מנראה כשר להושענא פשיטא מהו דתימא ה' הואיל ואית ליה שם לווי לא מתבשר קא משמע לן ואימא הכי נמי עין עבות אמר רחמנא מכל מקום ת"ר י"בשו רוב עליו ונשארו בו שלשה בדי עלין לחין כשר ואמר רב חסדא ובראש כל אחד ואחד: **נקטם ראשו:** תני עולא בר חנינא נקטם ראשו ועלתה בו תמרה כשר בעי רבי ירמיה נקטם ראשו מערב יום טוב ועלתה בו תמרה ביו"ט מהו י"ש דחוי אצל מצות או לא ותפשוט ליה מהא דתנן ^גכסדהו ונתגלה פטור מלכסות כסדהו הרוח חייב לכסות ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ^גלא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות והוינן בה כי חזר ונתגלה אמאי חייב לכסות הואיל ואידיחי אידיחי ואמר רב פפא זאת אומרת אין דחוי אצל מצות דרב פפא גופא מיבעיא ליה מיפשיט פשיט ליה דאין דחוי אצל מצות לא שנא לקולא ולא שנא לחומרא או דלמא ספוקי מספקא ליה לחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן תיקן ^א לימא כתנאי עבר ולקטן פסול דברי רבי אלעזר ^ג (בן) צדוק והכמים מבשרין סברו דכ"ע ^א לולב אין צריך אגד ואת"ל צריך אגד לא ילפינן לולב מסוכה דכתיב בה תעשה ^א ולא מן העשוי מאי לאו בהא קמיפלגי דמאן דפסיל סבר אמרינן יש דחוי אצל מצות ומאן דמכשיר סבר לא אמרינן יש דחוי אצל מצות לא דכ"ע לא אמרינן יש דחוי אצל מצות ^א והכא במילף לולב מסוכה קא מיפלגי מר סבר ילפינן לולב מסוכה ומר סבר לא ילפינן לולב מסוכה ואיבעית אימא אי סבירא לן לולב צריך אגד דכ"ע ילפינן לולב מסוכה והכא בלולב צריך אגד קא מיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי דתניא ^א לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול מאי טעמא דר' יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אוזב כתיב הכא ^א ולקחתם

ואימא הכי נמי. תימה מאי ס"ד למיפסליה משום שס לווי מליי הדם כתיב בקרא הא אפי' הידוף מכשרין אי לא משום דכתיב דרכיה דרכי נועם: **נקטם מערב יו"ט ועלתה בו תמרה ביו"ט מהו.** אף על פי שצונקטרס הזכיר נראה ונדחה הא דהכל דחוי מעיקרא הוא כיון דבתחלת יו"ט לא חוי כדמוכח לקמן גזי אשחור מעיו"ט ונהי דגזי קדשים פשיטא לן דחוי מעיקרא הוי דחוי גזי מפריש נקבה לפסחו צ"י מי שהיה טמא (פסחים ד' נח. ושם) וגזי צהמה של שני שותפים צפ"ק דזבחים (ד' יב. ושם) וצפ"ק דקדושין (ד' ו. ושם) גזי מלוא מיבעיא לן וכי תימא הא דלסקינן גזי אשחור תפשוט דחוי מעיקרא לא הוי דחוי לא דמיין להכא כדפרישנא לעיל דשליי התם דצדו ללקט ראפי' נקדשים מכשרין מה"ט במסכת זבחים פ' כל הפסולין (דף לה: ושם) דתנן גזי קבל הכשר ומתן לפסול יחזיר לכשר ופריך צנמי' וליהוי דחוי ומשני רב אשי כל שצדו לא הוי דחוי ומייהו לא לגמרי דמי להאי דינא דהא נראה ונדחה הוא ולקמן מסקינן דלא תפשוט מיני' נראה ונדחה חזר ונראה אע"ג דצדו ללקטן וכן צהי"א דהפריש קרצן והמיר דת דצדו לחזור ואפילו הכי אמרינן פ"ק דזבחים (ד' יב. ושם) הואיל ונדחה ידחה עוד אמר צבחים פרק קדשי קדשים (ד' נט. ושם) כל הקדשים שנשחטו עד שלא נפגס המזבח ואח"כ נפגס המזבח פסולין והואיל ונדחה ידחה אע"פ שצדו לתקן וצריך לחלק בדברים והא דמדמי הכא הייא דכיון דהס דצדו לגלות מכל מקום היה לו לחשבו דחוי הואיל ונפטר מלכסות לא נתחייב להיטלו מן הדחוי כדי לחזור ולכסות והא דמיימי לימא כתנאי מעבר ולקטן הוה מלי דחוי דמ"ד תסל אין דחוי משום דצדו לתקן אצל הכא דחוי צדו לתקן דחוי ^א והכא במילף לולב מסוכה ומר סבר לא ילפינן לולב מסוכה ואיבעית אימא אי סבירא לן לולב צריך אגד דכ"ע ילפינן לולב מסוכה והכא בלולב צריך אגד קא מיפלגי ובפלוגתא דהני תנאי דתניא ^א לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול מאי טעמא דר' יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אוזב כתיב הכא ^א ולקחתם

הגהות הב"ח

(א) גפי' או שלשה מקומות כשר אמר רבא שנים: (ב) רש"י ד"ה רבינו רב. ר"צ בברכות פ' מומין אלו דף מה דין נפקי בה סימן דף מה אירא נמי מהו סימא אמר רב תוס' דבר זה רבינו הגדול אמרו התוס' יהיה צנמוי כ"י ופרשיי רבינו רב וע"ג דבפ' החולין דף מה קאמר רבי אהרן ד"ה דמי' א"ר יתקן בר אבדימי משום רבינו אמרו נמי ועבד בהא על גמ' שחלל הולך ממזר ופרשיי רבינו רבי היינו משום דהתם אי אפשר לפרש רבינו רב דבר הולך כשר הוא ליה וצפ"ק ד"ה סוף דף יט פרשיי נמי רבינו רב:

רבינו חננאל

באסא מנראה, שעליו צריך וקיימי שבעה ביניה, ונחיר ד' מינייהו דאינון רובא ושתייהו תלתא, כיון דקרינא ביה עבות כשרה, ואע"ג דאינון מיעוטא. (א) פשיטא, סד"א כיון דקרו ליה אסא מצאה, שם לוי הוה, קמ"ל עין עבות אמר רחמנא מכל מקום. ת"ר יבשו רוב עלי ונשתירו בו (ג' ב"ר) עליו לחים כשר. אמר רב חסדא ובראש כל אגוד ואחד. נקטם ראשו של הדיס פסול, עלתה בו תמרה כשר. עלתה ביום טוב מאי, ואמרינן מאי קמיבעיא ליה, יש דיחוי אצל מצות או לא. ואמרינן דחוי ונדחה ונדחה, או דרב פפא דאמר, זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות. ואמרינן היא גופא מיבעיא ליה, הא דרב פפא פשיטא ליה דאין דיחוי אצל מצות לא שנא לקולא או דלמא לחומרא, או דלמא לחומרא פשיטא ליה לקולא מספקא ליה. ואמרינן למיפשטא מהא דתניא עבר וליקט הענבים מן ההדס פסול דברי ר' שמעון בן צדוק, וחכמים מכשרין. ואסקינא לא דכולי עלמא אין דיחוי אצל מצות, ולולב צריך אגד, ובמילף לולב מסוכה פליגי בו, ע"ה והכא בלולב צריך אגד, ובפלוגתא דהני תנאי, דתניא לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר, ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול. ואסקינא כמאן אולא הא דתניא לולב צריך לאגוד, לא אגוד פסול.

לכם ביום הראשון וכתוב התם ^א ולקחתם אגודת אוזב מה להלן אגודה אף כאן אגודה ורבנן לית להו לקיחה לקיחה מאן תנא להא דת"ר ^א לולב ^א מצוה לאוגדו ואם לא אגדו כשר מני אי רבי יהודה כי לא אגדו אמאי כשר אי רבנן מאי מצוה קא עביד לעולם רבנן ומצוה משום ^א זה אלי ואנוהו: או שהיו ענביו מרובין: ^א אמר רב חסדא דבר זה רבינו הגדול אמרו והמקום יהיה בעזרו לא שנו אלא במקום אחד אבל בשנים או שלשה מקומות כשר (א) א"ל רבא שנים

כשר. אי כ"ר יהודה כי לא אגדו אמאי כשר, ואי כרבנן מאי מצוה. לעולם כרבנן, ומצוה משום זה אלי ואנוהו. פ"ק א"ל רבא שנים

(א) נראה דחסר ד' רבינו אמר אב"י ש"מ האי אסא מנראה כשר להושענא.

גליון הש"ס

גמ' ש' דחוי אצל מצוה. עין קטנה דף טז ע"ב חו"ט ד"ה ומתאמת: שם א"ר רב הוה רבינו הגדול אמרו. ע"כ זה לקמן דף לה ע"ג.

מבוא רש"י

אלא שחזר ונתגלה. לאחר שפסקו הרוח (ע"ז חו"ט). אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות. דהא מוספה ועומד הוא (חולין פ"ו). כי חזר ונתגלה אמאי חייב לכסות. הא אידחי ליה כפסוקי הרוח, כיון דכל זמן שלא נתגלה פטור מלכסות אידחי ליה מכיון מלכסות אידחי ליה מכיון דכ"ע. רבנן ור' אלעזר בר' צדוק: **לולב אין צריך אגד.** ולא שייך ביה עשיה דלוקי טעמא דר' אלעזר דפסל משום תעשה ולא מן העשוי בפסולות וא"י צריך אגד אפי"ה משום תעשה ולא מן העשוי לא מיפסיל דהא צדידיה לא כתיב תעשה: **ולולב מסוכה לא יליף.** הלכך מהשתא ליכא למיפסליה אלא משום דחוי דכיון שאגדו בפסול ונקרא עליו סס לולב של מלוא בשעת דחוי נדחה לעולם וע"ג.

כשר. אי כ"ר יהודה כי לא אגדו אמאי כשר, ואי כרבנן מאי מצוה. לעולם כרבנן, ומצוה משום זה אלי ואנוהו. פ"ק א"ל רבא שנים

(א) נראה דחסר ד' רבינו אמר אב"י ש"מ האי אסא מנראה כשר להושענא.

מבוא רש"י

אלא שחזר ונתגלה. לאחר שפסקו הרוח (ע"ז חו"ט). אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות. דהא מוספה ועומד הוא (חולין פ"ו). כי חזר ונתגלה אמאי חייב לכסות. הא אידחי ליה כפסוקי הרוח, כיון דכל זמן שלא נתגלה פטור מלכסות אידחי ליה מכיון מלכסות אידחי ליה מכיון דכ"ע. רבנן ור' אלעזר בר' צדוק: **לולב אין צריך אגד.** ולא שייך ביה עשיה דלוקי טעמא דר' אלעזר דפסל משום תעשה ולא מן העשוי בפסולות וא"י צריך אגד אפי"ה משום תעשה ולא מן העשוי לא מיפסיל דהא צדידיה לא כתיב תעשה: **ולולב מסוכה לא יליף.** הלכך מהשתא ליכא למיפסליה אלא משום דחוי דכיון שאגדו בפסול ונקרא עליו סס לולב של מלוא בשעת דחוי נדחה לעולם וע"ג.

כשר. אי כ"ר יהודה כי לא אגדו אמאי כשר, ואי כרבנן מאי מצוה. לעולם כרבנן, ומצוה משום זה אלי ואנוהו. פ"ק א"ל רבא שנים

(א) נראה דחסר ד' רבינו אמר אב"י ש"מ האי אסא מנראה כשר להושענא.

לא א טושיע ארו"ח סי' תמנו ספי' ח: **לב ב ג** מיי' מהל' שטיטה ה' ז סמג עשין פד טושיע יו"ד סי' כח ספי' יא: **לג ד** מיי' פ"ז מלכות עשין מז טושיע ארו"ח סי' תמנא ספי' א:

תורה אור השלם

1. וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ זֵיתוֹן פֶּתַח הַתְּמָרִים וְגַפְנֵי עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל וְשִׂמְחֶתֶם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: ויקרא כג מ
2. וְלִקְחֶתֶם אֲגֻדַּת אוֹזֵב וְתִבְלַתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר בְּסֶף הַיָּם וְהִשְׁקֹף וְאֵל שְׁתֵּי הַפְּחוֹת מִן הַיָּם אֲשֶׁר בְּסֶף אֲתָם לֹא יִצְאוּ אִישׁ אִישׁ מִפְּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר: שמות יב כב
3. עֵץ זֵיתוֹן וְעֵץ זֵיתוֹן לֵי לִישְׁוֹנָה וְזֵה אֵילֵי אֲרָנוֹת: אֲלֹהֵי אֲבֵי וְאֲרָמְנֵיהוּ: שמות טו כ

מבוא רש"י

באסא מנראה, שעליו צריך וקיימי שבעה ביניה, ונחיר ד' מינייהו דאינון רובא ושתייהו תלתא, כיון דקרינא ביה עבות כשרה, ואע"ג דאינון מיעוטא. (א) פשיטא, סד"א כיון דקרו ליה אסא מצאה, שם לוי הוה, קמ"ל עין עבות אמר רחמנא מכל מקום. ת"ר יבשו רוב עלי ונשתירו בו (ג' ב"ר) עליו לחים כשר. אמר רב חסדא ובראש כל אגוד ואחד. נקטם ראשו של הדיס פסול, עלתה בו תמרה כשר. עלתה ביום טוב מאי, ואמרינן מאי קמיבעיא ליה, יש דיחוי אצל מצות או לא. ואמרינן דחוי ונדחה ונדחה, או דרב פפא דאמר, זאת אומרת אין דיחוי אצל מצות. ואמרינן היא גופא מיבעיא ליה, הא דרב פפא פשיטא ליה דאין דיחוי אצל מצות לא שנא לקולא או דלמא לחומרא, או דלמא לחומרא פשיטא ליה לקולא מספקא ליה. ואמרינן למיפשטא מהא דתניא עבר וליקט הענבים מן ההדס פסול דברי ר' שמעון בן צדוק, וחכמים מכשרין. ואסקינא לא דכולי עלמא אין דיחוי אצל מצות, ולולב צריך אגד, ובמילף לולב מסוכה פליגי בו, ע"ה והכא בלולב צריך אגד, ובפלוגתא דהני תנאי, דתניא לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר, ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול. ואסקינא כמאן אולא הא דתניא לולב צריך לאגוד, לא אגוד פסול.

כשר. אי כ"ר יהודה כי לא אגדו אמאי כשר, ואי כרבנן מאי מצוה. לעולם כרבנן, ומצוה משום זה אלי ואנוהו. פ"ק א"ל רבא שנים

(א) נראה דחסר ד' רבינו אמר אב"י ש"מ האי אסא מנראה כשר להושענא.